

**Вінницький Я. Г.**  
аспірант 2-го курсу ОП «Фінанси,  
банківська справа та страхування»  
Київського національного економічного  
університету імені Вадима Гетьмана

## **МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

**Вступ.** Через повномасштабне вторгнення Росії проблема гуманітарного розмінування набула критичної важливості: приблизно 200 тис. км<sup>2</sup> території забруднено вибухонебезпечними предметами. Без належного фінансування неможливо відновити інфраструктуру, забезпечити повернення ВПО та розвиток агросектору. Традиційні бюджетні витрати (УАН 2,5 млрд у 2025 р.) значно поступаються обсягам потреб, а залучення приватного сектору обмежене.

**Мета дослідження** – проаналізувати механізми фінансування розмінування та визначити ефективні моделі залучення ресурсів в умовах цифровізації та орієнтації на результат [1; 3].

**Виклад основного матеріалу.** За оцінками World Bank (RDNA4, 2025), загальні потреби України на відновлення перевищують €12,6 млрд, з яких суттєва частина йде на розмінування [4]. UNDP оцінює повну вартість кампанії у понад USD 34,6 млрд [1]. Донорські зобов'язання (€500 млн на конференції в Лозанні) покривають лише малу частину необхідних ресурсів [10].

Державний бюджет України пропонує компенсаційні програми для аграріїв, які беруть участь у розмінуванні. За останній рік кількість заявок на держпідтримку зросла на 35 % [8].

Багатосторонні програми, як-от Ukraine Facility ЄС, передбачають підтримку малого бізнесу та об'єктів, що підлягають розмінуванню, хоча механізми розподілу коштів ще формуються. Попередні оцінки World Bank (RDNA 2022–2023) свідчать про виділення понад USD 77 млрд, однак недоліки координації затримують реалізацію [5].

Серед інноваційних інструментів варто відзначити Sustainability-Linked Bonds (SLB), запропоновані UNDP, де відсоткова ставка прив'язана до результатів очищення територій [1]. Підхід передбачає поділ коштів на розмінування та екологічні ініціативи з виплатою інвесторам після досягнення визначених KPI.

Інший перспективний механізм – Outcome-Based Public-Private Partnerships (OB-PPP), за яким приватний партнер інвестує у процес розмінування, а оплата здійснюється за фактичними результатами [2; 3].

Ефективність новітніх технологій демонструє спільний проєкт WFP і FAO: застосування супутникового моніторингу скоротило час виявлення мінних полів на 25 % [9].

Узагальнено основні фінансові механізми в табл. 1.

Таблиця 1 – Систематизація фінансових інструментів

| Інструмент фінансування                  | Опис                                                                                               | Джерело |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| Sustainability-Linked Bond               | Облігації з відсотковою ставкою, прив'язаною до результатів розмінування і сталого агровиробництва | [1]     |
| Outcome-Based Public-Private Partnership | Модель PPP з виплатами приватним інвесторам за досягнення визначених обсягів очищення              | [2; 3]  |
| Традиційні грантові програми             | Державні та донорські гранти, мобілізовані на конференціях донорів                                 | [10]    |
| Місцеві компенсаційні кампанії           | Стимулювання участі фермерів у програмах компенсації вартості розмінування                         | [8]     |
| Супутниковий моніторинг і аналіз         | Використання даних дистанційного зондування для оптимізації планування розмінування                | [9]     |
| Оцінка потреб (World Bank RDNA)          | Комплексна оцінка потреб із виділенням сегмента розмінування                                       | [4; 5]  |

*Джерело: сформовано автором на основі матеріалів*

**Висновки.** Інтеграція традиційних і новітніх фінансових механізмів є критично важливою для ефективного фінансування гуманітарного розмінування в Україні. Дослідження показало, що інструменти, як-от облігації, прив'язані до сталого розвитку (Sustainability-Linked Bonds), та державно-приватні партнерства на основі результату (Outcome-Based Public-Private Partnerships), розроблені Програмою розвитку ООН (UNDP), дають змогу залучити значний обсяг інвестицій завдяки справедливому розподілу ризиків і забезпеченню контролю за результатами.

Цифровізація процесів через використання платформ електронного моніторингу, супутникових технологій та системи дистанційного зондування значно підвищує оперативність і прозорість операцій розмінування. Це не тільки сприяє підвищенню довіри донорів та інвесторів, а й дає змогу державі оптимізувати використання ресурсів у довгостроковій перспективі.

Водночас для досягнення сталого фінансування необхідна ефективна координація між національними органами влади, міжнародними організаціями та приватними партнерами. Важливо також враховувати ризики недостатньої прозорості, надмірної залежності від донорських внесків та необхідність своєчасного вдосконалення нормативно-правової бази для впровадження інноваційних фінансових інструментів.

Отже, стратегічна комбінація традиційних бюджетних ресурсів, донорських програм і сучасних ринкових інструментів у поєднанні з цифровими рішеннями створює реалістичну і дієву модель фінансування гуманітарного розмінування в Україні. Цей досвід може бути використаний як приклад для відновлення інших постконфліктних територій у світі, підвищуючи глобальні стандарти безпеки та розвитку.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. United Nations Development Programme. Enhancing Mine Action Finance in Ukraine: Feasibility Report. 2024, September. Retrieved from UNDP site

2. United Nations Development Programme. Executive Summary: Enhancing Mine Action Finance in Ukraine. 2024, December. Retrieved from UNDP site
3. United Nations Development Programme. Innovative financing approaches for mine action in Ukraine [Press release]. 2024, October 6. Retrieved from UNDP Ukraine
4. World Bank. Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): Ukraine – February 2025. 2025. Retrieved from World Bank site
5. World Bank. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment: February 2022–2023. 2023. Retrieved from World Bank site
6. ReliefWeb. New campaign aims to boost farmer participation in state-funded demining programme [Press release]. 2025, April. Retrieved from ReliefWeb site
7. World Food Programme & Food and Agriculture Organization. Demining project restoring agricultural livelihoods in Ukraine [Press release]. 2023, March. Retrieved from ReliefWeb site
8. Farge E. Ukraine seeks global help with massive task of landmine clearance at Swiss meeting. Reuters. 2024, October 17. Retrieved from Reuters site

**Козлов В. П.**

канд. екон. наук, доцент

кафедри фінансів і банківської справи

Донецького національного університету імені Василя Стуса

**Довгаль Н. І.**

здобувач вищої освіти

ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Донецького національного університету імені Василя Стуса

## **УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ НА БАЗІ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА**

**Вступ.** В Україні з початком повномасштабного вторгнення росії зросла кількість вразливих категорій суспільства, що створює проблеми з фінансуванням у соціальній сфері, особливо на рівні бюджетів територіальних громад. Вирішення цих проблем потребує удосконалення соціальної політики держави, подальшого підвищення самостійності і фінансової спроможності територіальних громад.

**Мета роботи** – визначення напрямів удосконалення механізму фінансування діяльності територіальних громад в Україні на базі соціального партнерства.

**Основна частина.** Оцінка рівня добробуту громадян (доступ до освіти, охорони здоров'я, дотримання прав людини) здійснюється на базі індексу соціального прогресу – Social Progress Index, який розраховується неурядовою міжнародною організацією The Social Progress Imperative. У 2025 р. Україна дещо покращила свої позиції у рейтингу країн за цим індексом і посіла 52 місце серед 168 країн, водночас у 2024 р. країна займала 59 місце. Однак серед європейських країн це один із найнижчих рівнів. Нижчі показники тільки у росії, білорусі, Боснії та Герцеговини [1]. У таких умовах система соціальних послуг потребує модерні-